

Κουτόκουσι ή φυλακή: Οι ηλικιωμένοι της Ιαπωνίας έχουν δυο επιλογές

Categories : [ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ](#)

Date : Νοεμβρίου 12, 2017

Φυλακή ή θάνατος. Αυτή φαίνεται πως είναι η κατάληξη ή η επιλογή για πολλούς Ιάπωνες ηλικιωμένους. Η φτώχεια που αυξάνεται, η αλλοτρίωση, η μοναξιά, η κοινωνική απομόνωση είναι οι λόγοι που οδηγούν τα ηλικιωμένα άτομα να επιλέξουν την παραβατικότητα ή να παραδοθούν σε έναν μοναχικό θάνατο.

Τα βοηθητικά προγράμματα της Πρόνοιας διακόπτονται, οι κοινωνικές παροχές περικόπτονται, οικογένεια δεν υπάρχει, ούτε φίλοι, μόνο μοναξιά, ανασφάλεια και πλήξη. Οι γείτονες δεν χτυπούν την πόρτα. Κανείς δεν έρχεται. Ή θα πεθάνεις μόνος ή θα προτιμήσεις τη φυλακή, όπου θα εξασφαλίσεις φαγητό, συντροφιά και φροντίδα.

Η προκλητική δήλωση του Ιάπωνα υπουργού Οικονομικών Τάρο Ασο, επιβεβαιώνει πως στην χώρα του ανατέλλοντος ηλίου και του παραδειγματικού καπιταλισμού σκοτώνουν τα άλογα όταν γεράσουν, αφού είναι ένα «περιττό βάρος για την

οικονομία».

Πρέπει «να επιτρέψουμε στους ηλικιωμένους να βιαστούν να πεθάνουν» για να μην χρειάζεται να πληρώνει το κράτος για την περίθαλψή τους! «Θεός φυλάξει αν σε αναγκάσουν να συνεχίσεις να ζεις όταν θέλεις να πεθάνεις. Εγώ θα ένιωθα πολύ άσχημα γνωρίζοντας ότι για την νοσηλεία μου πληρώνει η κυβέρνηση. Το πρόβλημα δεν θα λυθεί εκτός και αν τους αφήσεις να βιαστούν να πεθάνουν», είπε ο 72χρονος Ασο σε μια συνάντηση του εθνικού συμβουλίου με θέμα τις μεταρρυθμίσεις στο σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης.

Kodokushi, ο θάνατος της μοναξιάς

Στην Ιαπωνία πολλοί άνθρωποι πεθαίνουν ολομόναχοι και κανείς δεν το αντιλαμβάνεται, ένα θλιβερό φαινόμενο τόσο συνηθισμένο που έχει αποκτήσει και συγκεκριμένο όνομα- αποκαλείται «kodokushi», που σημαίνει ο θάνατος της μοναξιάς.

Υπάρχουν χιλιάδες kodokushi κάθε χρόνο. Οι άνθρωποι πεθαίνουν τελείως μόνοι και παραμένουν για αρκετό καιρό χωρίς κάποιος να τους ανακαλύψει. Άνθρωποι που βρέθηκαν στο περιθώριο, χωρίς φίλους ή συγγενείς, με λίγα ή καθόλου χρήματα.

Kodokushi λοιπόν σημαίνει «ο θάνατος της μοναξιάς» και πολλές περιοχές στην Ιαπωνία έχουν ξεκινήσει εκστρατείες και κινήσεις για την πρόληψη των μοναχικών αυτών θανάτων.

Το Kodokushi περιγράφηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1980 και σήμερα έχει αποκτήσει τραγικές διαστάσεις ως ένα πρόβλημα που διαρκώς αυξάνεται, διογκώνεται ενώ εταιρείες ιδρύονται και αναπτύσσονται αναλαμβάνοντας την εκκαθάριση του σπιτιού και των όποιων περιουσιακών στοιχείων του θανόντος.

Οι λόγοι για την αύξηση του kodokushi είναι βασικά οικονομικοκοινωνικοί. Η οικονομική ύφεση στην Ιαπωνία από το 1990 έχει συμβάλλει καθοριστικά στην αύξηση των μοναχικών θανάτων ενώ με ψυχολογικούς όρους η αύξηση του kodokushi αποδίδεται στην κοινωνική απάθεια και το άγχος της σύγχρονης ζωής.

Ο Masaki Ichinose, κοινωνιολόγος του Πανεπιστημίου του Τόκιο, υποστηρίζει ότι η αύξηση του kodokushi συνδέεται με τον σύγχρονο πολιτισμό της Ιαπωνίας που αγνοεί ακόμη και τον θάνατο.

Τα θύματα των kodokushi έχουν περιγραφεί ως «οι χαμένοι από τις ρωγμές μεταξύ κυβερνητικής και οικογενειακής στήριξης». Γιατί;

Από το 1990 πολλοί Ιάπωνες αναγκάστηκαν να συνταξιοδοτηθούν πρόωρα. Πολλοί από αυτούς τους άνδρες δεν παντρεύτηκαν ποτέ, κυρίως λόγω υπερβολικής εργασίας και βρέθηκαν κοινωνικά απομονωμένοι όταν έφυγαν από τον εργασιακό τους χώρο.

Οι στατιστικές σχετικά με το kodokushi είναι συχνά ελλιπείς ή ανακριβείς. Το εθνικό ραδιοτηλεοπτικό δίκτυο της Ιαπωνίας ανέφερε ότι μόνο το 2009, 32.000 ηλικιωμένοι άνθρωποι σε εθνικό επίπεδο πέθαναν μόνοι τους και δεν τους αναζήτησε κανείς. Το 2008, υπήρχαν περισσότεροι από 2.200 αναφερόμενοι μοναχικοί θάνατοι στο Τόκιο. Παρόμοιοι αριθμοί αναφέρθηκαν το 2011 ενώ περίπου το 4,5% των κηδειών το 2006 αφορούσε περιπτώσεις kodokushi.

Μολονότι οι στατιστικές είναι αναξιόπιστες και ελλιπείς, πολλοί από τους θανάτους αποκαλύπτουν στοιχεία που οδηγούν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Σύμφωνα με αυτά, οι θάνατοι αφορούν κυρίως ηλικιωμένους άνδρες που έχουν ωθηθεί στην πρόωρη συνταξιοδότηση, λόγω εταιρικών αναδιαρθρώσεων και της γενικής οικονομικής ύφεσης.

«Ο κόσμος τους έχει εξατμιστεί κάτω από τα πόδια τους», αναφέρει ο Scott North, κοινωνιολόγος του Πανεπιστημίου της Οζάκα, σε άρθρο στους [Times](#). «Η επιχείρηση είχε τα πάντα για αυτούς τους άνδρες. Η κοινωνική τους θέση, η αίσθηση του εαυτού τους ήταν ριζωμένες στην εταιρική δομή».

«Το βασικό κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των περιστατικών είναι ότι όλα συνέβησαν σε διαμερίσματα σε αστικές περιοχές», λέει σχετικό άρθρο στο The Mainichi Daily News. «Το δεύτερο είναι ότι όλα περιλαμβάνουν ζευγάρια ανθρώπων, ένας από τους οποίους είναι ηλικιωμένος ή ανάπηρος. Το τρίτο είναι ότι κανένα από τα νοικοκυριά δεν λάμβανε κοινωνικές υπηρεσίες ή κοινωνικές παροχές και τέταρτον, κανένας από τους νεκρούς δεν είχε σημαντικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με τους γείτονές του».

Εν τω μεταξύ, σχεδόν το ένα τέταρτο των Ιαπώνων και το 10% των γυναικών ηλικίας άνω των 60 ετών αναφέρουν ότι δεν έχουν γείτονες, φίλους ή συγγενείς που μπορούν να βασίζονται σε δύσκολες στιγμές, σύμφωνα με ιαπωνική έρευνα που δημοσιεύθηκε το 2010 από τον Mark MacKinnon της The Globe and Mail του Τορόντο.

Έτσι, το kodokushi «φαίνεται να είναι μια συλλογική κραυγή για βοήθεια», γράφει ο Mark MacKinnon.

Δεν είναι όμως μόνο οι ηλικιωμένοι που υποφέρουν από το kodokushi. Σε ένα διαμέρισμα στο Τόκιο, ένα 4χρονο παιδί με νοητική υστέρηση πέθανε αφού η μητέρα του, 45 ετών, είχε πεθάνει νωρίτερα. Σε κοντινή απόσταση, σύμφωνα με το The Mainichi Daily News, βρέθηκαν «τα πτώματα δύο γυναικών, μητέρας 95 ετών και κόρης με νοητική στέρηση 63 ετών».

Η φυλακή

Το 2006, ένας 74χρονος αυτοπυρπολήθηκε στο σιδηροδρομικό σταθμό του Σιμονοσέκη, προκαλώντας ζημιές ύψους 4 εκατομμυρίων δολαρίων. Μιλώντας για τα κίνητρά του, είπε ότι ήθελε μόνο να πάει στη φυλακή επειδή δεν είχε πουθενά να πάει.

[Η εγκληματικότητα στην Ιαπωνία από τα ηλικιωμένα άτομα](#), ηλικίας 65 ετών και άνω, αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς. Πολλοί είναι οι Ιάπωνες ηλικιωμένοι που προτιμούν τη φυλακή αντί για τη μοναξιά και την ανασφάλεια του εξωτερικού κόσμου.

Οι περικοπές στην Πρόνοια, η κακή οικονομική κατάσταση, η έλλειψη οικογένειας και φίλων και η συνεχώς διευρυνόμενη κοινωνική αλλοτρίωση οδηγούν τους απελπισμένους ηλικιωμένους σε παραβατική συμπεριφορά.

[Σύμφωνα με τα στοιχεία](#) 23.656 άτομα, ηλικίας άνω των 65 ετών, προέβησαν σε παρανομίες και οδηγήθηκαν στην αστυνομία στο χρονικό διάστημα από τον

Ιανουάριο μέχρι τον Ιούνιο του 2015, ενώ το ίδιο διάστημα προσήχθησαν σε αστυνομικά τμήματα για μη νόμιμες ενέργειες 19.670 νέοι άνθρωποι, ηλικίας από 14 μέχρι 19 ετών.

Το ειδησεογραφικό πρακτορείο ειδήσεων, Kydo News, μεταδίδει ότι πολλοί ηλικιωμένοι διαπράττουν αδικήματα ήσσονος σημασίας, προκειμένου να συλληφθούν και να οδηγηθούν στην φυλακή για να αποφύγουν τα συναισθήματα μοναξιάς και απομόνωσης που τους διακατέχουν.

Αυτό το φαινόμενο συμβαίνει μέσα σε ένα ανησυχητικό δημογραφικό σενάριο. Εάν το ποσοστό γεννήσεων συνεχίσει να μειώνεται και η Ιαπωνία μεγαλώνει, τα σημερινά 120 εκατομμύρια σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των Ηνωμένων Εθνών, θα μειωθούν σε περίπου 100 μέχρι το 2050.

Σύμφωνα με σχετική μελέτη από το «Γραφείο Αναφοράς Πληθυσμού», στην Ιαπωνία τα επόμενα 35 χρόνια ο πληθυσμός της αναμένεται να μειωθεί σε ποσοστό 25%, ενώ το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται και η μείωση της γονιμότητας κάνει την Ιαπωνία το έθνος που γερνάει με τους γρηγορότερους ρυθμούς στον πλανήτη.

Ο Koichi Hamai, καθηγητής εγκληματολογίας στο πανεπιστήμιο του Ryukoku,

δήλωσε ότι οι συνταξιούχοι στην Ιαπωνία αυξάνονται με ταχύτατους ρυθμούς, πρόκειται για ένα «ασημένιο τσουνάμι», καθώς το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται, ενώ οι γεννήσεις μειώνονται. Παράλληλα, οι υπηρεσίες Πρόνοιας στην χώρα έχουν προχωρήσει σε μεγάλες περικοπές και συχνά οι απελπισμένοι φτωχοί συνταξιούχοι συλλαμβάνονται να κλέβουν σε καταστήματα.

Σύμφωνα με τα τελευταία στατιστικά στοιχεία, το 25% του ιαπωνικού πληθυσμού των φυλακών είναι άνω των 60 ετών. Αν και η χώρα έχει χαμηλά ποσοστά εγκληματικότητας και οι συλλήψεις ανέρχονται στο 70% της ικανότητάς της, οι δημόσιες επενδύσεις στα σωφρονιστικά ιδρύματα συνεχίζουν να αυξάνονται.

Μια σειρά συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν από την αστυνομία του Τόκιο με περίπου 200 κλέφτες, άνω των 65 ετών, έδειξαν ότι το 24% μίλησε για την «μοναξιά» ως το κύριο κίνητρο. Το δεύτερο κίνητρο ήταν η απάθεια και η έλλειψη ενδιαφέροντος για τη ζωή και βέβαια οι περισσότεροι δηλώνουν ότι δεν έχουν στήριξη από το κράτος ενώ πολλοί είναι αυτοί με ελάχιστους οικονομικούς πόρους.

Με μέσο όρο το προσδόκιμο ζωής 84,6 χρόνια, η αύξηση της φτώχειας πλήττει έντονα τον πληθυσμό άνω των 55 ετών. Η οικονομική στασιμότητα που κυριαρχεί τα τελευταία χρόνια στην Ιαπωνία, η οποία έχει το μεγαλύτερο δημόσιο χρέος στον κόσμο, που ανέρχεται σε σχεδόν δύομισι φορές το ΑΕΠ, οδηγεί όλο και περισσότερους ανθρώπους να ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

Ως συνέπεια όλων αυτών το υπουργείο Δικαιοσύνης επένδυσε περίπου 100 εκατομμύρια δολάρια για να αναδιαρθρώσει τα σωφρονιστικά ιδρύματα ώστε να μπορούν να υποδεχτούν όλο και περισσότερους ηλικιωμένους κρατούμενους. Πιλοτικά έργα, όπως η κατανομή των κρατούμενων μεταξύ 60 και 89 ετών στην πόλη της Ονομίχι, έχουν κάνει την εμφάνισή τους, με τους ίδιους βέβαια αυστηρούς κανόνες, όπως η απαγόρευση της συνομιλίας, η καταναγκαστική εργασία, κ.ά..

Ωστόσο, με τη σχετική ασφάλεια που παρέχει, η φυλακή φαίνεται να είναι πιο συναρπαστική από τον έξω κόσμο. Το ποσοστό υποτροπής μάλιστα είναι 43%, το δεύτερο υψηλότερο στον κόσμο.

Δεδομένου ταυτόχρονα, ότι ο ιαπωνικός ποινικός κώδικας προβλέπει αυστηρότερες και διαρκείς κυρώσεις για τους επαναλαμβανόμενους παραβάτες, παρόλο που είναι μικρά τα αδικήματα, αυτό έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερες διαμονές στη φυλακή.

Με αυτόν τον τρόπο τελικά το κράτος δαπανά 3,2 εκατομμύρια γιεν το χρόνο - σχεδόν 24.000 ευρώ - για κάθε κρατούμενο, διπλάσιο από το ποσό που θα χρειαζόταν

να δαπανήσει σε επιδοτήσεις για κάθε ελεύθερο πολίτη.

(Πηγή: tvxs.gr)

ΣΧΕΤΙΚΑ:

[Τα γηρατειά: Ένα μεγάλο υπαρξιακό και κοινωνικό πρόβλημα \(Πρωτοπρ. Θεόδωρος Ζήσης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης\)](#)

[Τα γηρατειά \(Αρχ. Σωφρόνιος Σαχάρωφ\)](#)

[Ευθανασία: Λύση για το «Ασημένιο Τσουνάμι»; \(Εμμανουήλ Παναγόπουλος, Αμ. Επ. Καθηγητής Χειρουργικής, Διευθυντής Χειρουργικού Ε.Σ.Υ.\)](#)